

Türk Sanayisinin Geleceği Parlak Mı ?

Son elli yılın en önemli olgusu olan küreselleşme, her geçen gün büyük bir hızla gelişen ve değişen bilgi ve iletişim teknolojileri sayesinde tüm insanlığı etkilemiştir. Küreselleşme; ekonomik, politik, sosyal ve kültürel alanda etkilerini ciddi manada hissettirmiş ve tüm dünyada birçok değişikliğe sebebiyet vermiştir. Özellikle bilgi ve iletişim teknolojilerinin varlığı mikro düzeyden makro düzeye doğru ilerleyecek olursak insanları, toplumları, ulusları ve devletleri bir zincirin halkaları gibi birbirine sıkı sıkıya bağlamıştır. Bu çerçevede söz konusu suların dünyada meydana gelecek değişimlere kayıtsız kalarak sürecin dışında kalması mümkün değildir.

Bilgi, iletişim ve ulaşım teknolojilerinde meydana gelen bu olağanüstü gelişmeler doğal olarak ulusal ekonomileri de derinden etkilemiştir. Özellikle temel üretim kaynakları olan sermaye ile emeğin ve bunların çıktılarında bir olan malların mobilize hale gelmesi dünya çapında ciddi bir rekabet ortamı yaratmıştır. Piyasalar, ekonomi tarihinde hiç olmadığı kadar tam rekabet piyasası yapısına yakınsamıştır.

Bu bağlamda yepyeni bir teknolojik değişim ve bunun beraberinde getireceği yeni bir iş yapış modeliyle karşı karşıyayız. Değişimin adı bu kez “Endüstri 4.0”. Kısaca 4.Sanayi Devrimi olarak tanımlanıyor. Detaylandırılacak olur isek Endüstri 4.0, tüm yönetim süreçleri için otomasyon teknolojileri, iletişim ve kablosuz bilgi entegrasyonu ile bütünleştirilmiş otomatize ve birbiri ile konuşabilen dijital bir üretim altyapısını ifade etmektedir.

Peki madem konumuz yeni bir sanayi devrimi, Türk Sanayisi ne durumda yakından inceleyelim.

Türk Sanayisinin Durumu

Aşağıda yer alan tablo, bize Türk Sanayisi'nin 1980 yılından bu yana önemli düzeyde gelişmeler kaydetse de, **Dünya'nın en çok sanayileşmiş 15 ülkesi arasında tutunamadığını gösteriyor**. Yine, Türkiye ihracat kompozisyonunun % 80'i sanayi ürünlerinden oluşsa da, Türkiye'nin her 100 Dolarlık ihracatının 65 Dolarlık kısmının ithal girdiye dayanan bir sanayi altyapısı olduğu da biliniyor.

Sanayi 15

İmalatta Gayrisafi Katma Değer Paylarına Göre En İyi 15 Üretici
(Dünyadan Aldıkları Pay, %)

Sıra	1980	1990	2000	2010	2013
1	ABD	ABD	ABD	ABD	Çin
2	Almanya	Japonya	Japonya	Çin	ABD
3	Japonya	Almanya	Almanya	Japan	Japonya
4	Birleşik Krallık	İtalya	Çin	Almanya	Almanya
5	Fransa	Birleşik Krallık	Birleşik Krallık	İtalya	Güney Kore
6	İtalya	Fransa	İtalya	Brezilya	İtalya
7	Çin	Çin	Fransa	Güney Kore	Fransa
8	Brezilya	Brezilya	Güney Kore	Fransa	Hindistan
9	İspanya	İspanya	Kanada	Birleşik Krallık	Rusya
10	Kanada	Kanada	Meksika	Hindistan	Brezilya
11	Meksika	Güney Kore	İspanya	Rusya	Birleşik Krallık
12	Avusturya	Meksika	Brezilya	Meksika	Meksika
13	Hollanda	Türkiye	Tayvan	Endonezya	Endonezya
14	Arjantin	Hindistan	Hindistan	İspanya	Kanada
15	Hindistan	Tayvan	Türkiye	Kanada	İspanya

Kaynak: Mc Kinsey Global Institute, TEPAV Hesaplamaları

Ülkemizin en büyük 500 sanayi şirketinin yer aldığı İSO 500 listesindeki şirketlerin teknolojik altyapılarının dağılımı ise aşağıda yer aldığı gibidir.

Görüldüğü üzere Türk Sanayisini oluşturan en büyük şirketlerden **sadece 9 tanesinin yüksek teknoloji altyapısına sahip olduğu** görülüyor. Bu bilgiye ek olarak Türkiye'nin ihraç ettiği sanayi ürünlerinin sadece % 5'i ileri teknoloji ürünlerinden, % 35'ise orta teknoloji ürünlerinden oluştuğunu belirtmekte fayda var.

Türk Sanayicilerinin 2018 yılı Beklentileri

Türk imalat sektöründeki firmaların, gelecek 12 ay için ekonomik faaliyetlerine yönelik beklentilerini ortaya koymak amacıyla 400'ün üzerinde firmadan üçer aylık dönemler bazında görüş alınarak İstanbul Sanayi Odası'nca hazırlanan Türkiye Sanayisinde Görünüm ve Beklentiler Nisan 2018 raporuna göre, aşağıda yer alan bazı ekonomik faktörlerin sanayicilerimizin performanslarını nasıl etkileyeceğine yönelik beklentiler yer alıyor.

Endeks	Pozitif etki	Etkisi yok	Negatif etki	Net denge
Ham madde fiyatları	%11,1	%11,4	%77,5	-%66,3
Döviz kurları	%11,9	%12,6	%75,5	-%63,6
Finansman maliyeti	%9,7	%30,2	%60,1	-%50,3
Tedarikçilere ödeme süresi	%12,2	%59,9	%28,0	-%15,8
Müşterilerin ödeme süresi	%9,2	%49,7	%41,1	-%31,9
Nakit akışı	%17,2	%45,2	%37,6	-%20,5
Nitelikli işgücüne erişim	%20,3	%48,8	%30,9	-%10,6

Sanayicilerimizin, üretim faktörlerini etkileyen döviz kuru, finansman maliyeti, hammadde fiyatları, işgücü gibi temel parametrelere ilişkin genel beklentisinin olumsuz yönde olduğu görülüyor. Dünya'da küresel ticaret savaşlarının yaşandığı bir konjunktürde, bu beklentiler Türk sanayisi adına özellikle rekabet gücü açısından maalesef olumlu bir tabloya işaret etmiyor.

Sonuç

İhracata dayalı, teknoloji geliştiren, katma değeri yüksek ürün üretebilen, değer zinciri oluşturabilen bir sanayi ve üretim altyapısına sahip olmak vatandaşlar olarak hepimizin ortak dileği. Fakat dilek ve temennilerin hayata geçmesi için zamanımızı ve enerjimizi doğru işlere kanalize etmemiz gerekiyor. Biz bu noktada ne yapıyoruz diye geriye dönüp baktığımızda ve hatta şu an içinden geçmekte olduğumuz çalkantılı ekonomik konjonktürde dahi İnşaat sektörüne yatırımı ve tüketimi teşvik etmeye çalıştığımızı görüyoruz.

İnşaat sektörüne yapılan yatırımların tekrar gelir getirici üretim faktörlerine dönüşmeyeceğini, bu büyüme modelinin sağlıklı olmadığını sanırım söylemeyen ekonomist ya da uzman kalmadı. Ben bilineni tekrar etmeyeceğim ama siz değerli okuyuculara bir soru soracağım. Ekonomi yönetimi sizin elinizde olsa siz ne yapardınız ? Cevabı duyar gibiyim, *“sanayinin çarklarını döndürmeye çalışır, bu alana daha çok yatırım yapacak aksiyonlar almaya gayret ederdim.”*

Peki bu hemen mümkün mü ? Benim cevabım ise hayır ! Nedeni ise çok basit. Ülkemizin en büyük 500 sanayi şirketinin yer aldığı listeye bakarsanız ne demek istediğimi hemen anlayacaksınız. Zira İSO 500 listesi ağırlıklı olarak demir-çelik üreticileri, çimento üreticileri ve işlenmiş gıda üreten firmalar ile bazı kamu iktisadi kuruluşlarından oluşmakta. Listede benim tespit edebildiğim inşaat sektörüne dayanan **42 tane demir - çelik, 23 tane de çimento üreticisi şirket var !** Bu tablo bize esasında **inşaat sektörünün Türk sanayisinin varlığı için itici güç olduğu gerçeğini gösteriyor.**

Özetle, sanayiye daha çok yatırım yapalım, paraları betona gömmeyelim demek şu aşamada tüm ekonomik sistemin tıkanması anlamına geliyor. Çözüm adına yapılması gereken ise teknolojiye dayanan ve katma değeri yüksek ürün üretebilen yeni bir sanayi alt yapısı kurgulamak. Bunun içinde yepyeni bir eğitim modeline geçmek şart. Zira bilinen ve eski şeyler ile yeni şeyler söylemek ya da üretmek artık mümkün değil.